TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. gegužės 24 d. *

Byloje C-50/08

dėl 2008 m. vasario 12 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J.-P. Keppenne ir H. Støvlbæk, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

palaikoma

Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, atstovaujamos E. Jenkinson ir S. Ossowski,

įstojusios į bylą šalies,

* Proceso kalba: prancūzų.

prieš

Prancūzijos Respubliką, atstovaujamą E. Belliard, G. de Bergues ir B. Messmer,

atsakovę,

palaikomą:

Bulgarijos Respublikos, atstovaujamos T. Ivanov ir E. Petranova,

Čekijos Respublikos, atstovaujamos M. Smolek,

Latvijos Respublikos, atstovaujamos L. Ostrovska, K. Drēviņa ir J. Barbale,

Lietuvos Respublikos, atstovaujamos D. Kriaučiūno ir E. Matulionytės,

Vengrijos Respublikos, atstovaujamos R. Somssich, K. Veres ir M. Fehér,

Rumunijos, atstovaujamos C. Osman, A. Gheorghiu ir A. Stoia bei A. Popescu,

Slovakijos Respublikos, atstovaujamos J. Čorba ir B. Ricziová,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (pranešėjas) ir J.-J. Kasel, teisėjai R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič, C. Toader ir M. Safjan,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,
posėdžio sekretorius M.-A. Gaudissart, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. balandžio 27 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2010 m. rugsėjo 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad nustačiusi pilietybės sąlygą norintiesiems verstis notaro profesija Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 43 ir EB 45 straipsnius.

Teisinis pagrindas

Bendrieji notaro profesijos Prancūzijoje ypatumai

2 Pagal Prancūzijos teisės sistemą notarų veikla laikoma laisvąja profesija. Šios profesijos statusas reglamentuojamas 1945 m. lapkričio 2 d. Nutartimi Nr. 45-2590 dėl notariato statuso (JORF, 1945 m. lapkričio 3 d., p. 7160), iš dalies pakeista 2004 m. vasario 11 d. Įstatymu Nr. 2004-130 (JORF, 2004 m. vasario 12 d., p. 2887).

3 Pagal šios nutarties 1 straipsnį notarai yra „viešojo sektoriaus tarnautojai, kurių funkcija registruoti visus aktus ir sutartis, kuriems šalys privalo ar pageidauja suteikti viešosios valdžios institucijų aktams būdingą autentiškumą, ir tvirtinti jų datą, priimti juos saugoti, išduoti jų nuorašus bei vykdomojo dokumento galią turinčius išrašus“.

4 Pagal šios nutarties 1bis straipsnį notaras gali verstis profesine veikla vienas, kaip profesinės bendrijos (*société civile professionnelle*) ar reglamentuojamų laisvųjų profesijų atstovų bendrijos (*société d'exercice libéral*) narys, arba kaip notaro biurą turinčiam fiziniam ar juridiniam asmeniui pavaldus darbuotojas.

5 Pagal tos pačios nutarties 6-1 straipsnio pirmą pastraipą notarų profesinė civilinė atsakomybė užtikrinama Aukščiausiosios notarų tarybos (*Conseil supérieur du notariat*) sudaryta draudimo sutartimi.

6 Teritorinė notarų kompetencija, jų skaičius ir jų biurų vieta nustatomi laikantis 1971 m. lapkričio 26 d. Dekreto Nr. 71-942 dėl notarų buveinių steigimo, perkėlimo ir panaikinimo, notarų įgaliojimų sudaryti notarinius aktus ir jų įsisteigimo vietos, notarų įrašų saugojimo bei perdavimo ir jų profesinių registrų (JORF, 1971 m. gruodžio 3 d., p. 11796), iš dalies pakeisto 2005 m. kovo 25 d. Dekretu Nr. 2005-311 (JORF, 2005 m. balandžio 3 d., p. 6062), nuostatų.

7 Pagal 1978 m. kovo 8 d. Dekreto Nr. 78-262 dėl atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą dydžio (JORF, 1978 m. kovo 10 d., p. 995), iš dalies pakeisto 2006 m. gegužės 16 d. Dekretu Nr. 2006-558 (JORF, 2006 m. gegužės 18 d., p. 7327), 1 straipsnį notarams už paslaugas mokėtino mokesčio dydis nustatomas laikantis šio dekreto nuostatų. Šio dekreto 4 straipsnyje numatyta, kad notarai už paslaugas, teikiamas vykdant

šio dekreto II skyriuje nenumatytą ir su notaro funkcijomis suderinamą veiklą, gauna bendru šalių susitarimu arba, jei tokio susitarimo nėra, už mokesčio apskaičiavimą atsakingo teisėjo nustatytą mokestį.

8 Nacionalinio notarų reglamento, kurį pagal Dekreto Nr. 71-942 26 straipsnį priėmė Aukščiausioji notarų taryba ir kuris patvirtintas 1979 m. gruodžio 24 d. antspaudo saugotojo (*garde des Sceaux*), teisingumo ministro, įsakymu (JORF, 1980 m. sausio 3 d., N.C., p. 45), 4 straipsnyje numatyta, kad bet kuris fizinis ar juridinis asmuo pagal privatinę ar viešąją teisę gali pasirinkti notarą savo nuožiūra. Toje pačioje nuostatoje pažymėta, kad notaro klientai yra „asmenys, kurie savanoriškai į jį kreipiasi patarimų, nuomonės, paslaugų arba jam patiki savo susitarimų įforminimo funkciją“.

9 Dėl notaro funkcijų vykdymo sąlygų 1973 m. liepos 5 d. Dekreto Nr. 73-609 dėl notarų profesinio mokymo ir notaro funkcijų vykdymo sąlygų (JORF, 1973 m. liepos 7 d., p. 7341), iš dalies pakeisto 2006 m. spalio 24 d. Dekretu Nr. 2006-1299 dėl samdomų notarų (JORF, 2006 m. spalio 25 d., p. 15781), 3 straipsnyje nustatyta, kad asmuo, kuris nori būti notaras, be kita ko, turi būti Prancūzijos pilietis.

Notarų veikla Prancūzijoje

10 Atsižvelgiant į įvairias notaro veiklos rūšis pagal Prancūzijos teisės sistemą, akivaizdu, kad pagrindinis jo uždavinys rengti autentiškus aktus. Taigi, kreiptis į notarą gali būti privaloma arba neprivaloma, nelygu aktas, kurio autentiškumą prašoma patvirtinti. Notaras, į kurį kreiptasi, patikrina, ar įvykdytos visos įstatymo reikalaujamos akto atlikimo sąlygos, ir įsitikina susijusių šalių teisnumu ir veiksnumu.

11 Autentiškas aktas apibrėžiamas Civilinio kodekso III knygos III dalies VI skyriaus „Dėl prievoles ir apmokėjimą patvirtinančių įrodymų“ 1317 straipsnyje. Kaip nurodyta šiame straipsnyje, toks aktas yra „užregistruotas viešosios valdžios pareigūnų, turinčių teisę įforminti oficialų aktą toje vietoje, kurioje jis buvo surašytas, ir atitinka nustatytus formos reikalavimus“.

12 Pagal XI m. vantozo 25 d. Notariato organizavimo įstatymo 19 straipsnį „notariniai aktai galioja ir vykdytini visoje Respublikos teritorijoje“.

13 Civilinio kodekso 1319 straipsnyje patikslinta, kad „autentiškas aktas patvirtina juo tarp susitariančiųjų šalių ir jų įpėdinių arba teisių perėmėjų sudarytą sutartį“.

14 To paties kodekso 1322 straipsnyje numatyta, kad „tarp privačių asmenų sudarytas aktas, pripažintas asmens, prieš kurį juo naudojamasi, arba laikomas teisiškai pripažintu, jį pasirašiusiems asmenims ir jų įpėdiniams bei teisių perėmėjams turi autentiško akto galią“.

15 Pagal 1945 m. lapkričio 2 d. Nutarties Nr. 45-2592 dėl antstolių statuso (JORF, 1945 m. lapkričio 3 d., p. 7163), iš dalies pakeistos 1973 m. birželio 25 d. Įstatymu Nr. 73-546 dėl notarų ir tam tikrų vyriausybės tarnautojų drausmės ir statuso (JORF, 1973 m. birželio 26 d., p. 6731), 1 straipsnį tik antstoliai turi teisę, be kita ko, vykdyti teismo sprendimus ir vykdytinus dokumentus arba vykdomuosius raštus. 1991 m. liepos 9 d. Įstatymo Nr. 91-650 dėl vykdymo civilinio proceso reformos (JORF, 1991 m. liepos 14 d., p. 9228) 18 straipsnyje nustatyta, kad tik už vykdymą atsakingi teismo antstoliai gali atlikti priverstinį vykdymą ir taikyti laikiną turto areštą.

16 Pagal Teismų kodekso L. 213-6 straipsnį tik vykdymo priemones taikantis teisėjas nagrinėja su vykdomaisiais raštais susijusius sunkumus ir priverstinio vykdymo atveju pareikštus prieštaravimus, net jei jie susiję su materialine teise, nebent jie neteismingi bendrosios kompetencijos teismams. Tokiomis pačiomis sąlygomis jis patvirtina apsaugos priemones ir nagrinėja prieštaravimus dėl jų taikymo.

Ikiteisminė procedūra

17 Komisija gavo skundą dėl pilietybės sąlygos taikymo norintiesiems verstis notaro profesija Prancūzijoje. Išnagrinėjusi šį skundą, 2000 m. lapkričio 8 d. laišku Komisija nurodė Prancūzijos Respublikai per du mėnesius pateikti savo pastabas dėl šios pilietybės sąlygos atitikties EB 45 straipsnio pirmai pastraipai.

18 2001 m. kovo 13 d. laišku Prancūzijos Respublika atsakė į šį oficialų pranešimą.

19 2002 m. liepos 12 d. Komisija šiai valstybei narei nusiuntė papildomą oficialų pranešimą, kuriame nurodė, kad ji neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 43 straipsnį ir EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

20 Ši valstybė narė atsakė į šį papildomą oficialų pranešimą 2002 m. spalio 11 d. laišku.

21 Kadangi Prancūzijos Respublikos argumentai Komisijos neįtikino, 2006 m. spalio 18 d. ji pateikė šiai valstybei narei pagrįstą nuomonę, kurioje konstatavo, kad ji neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 43 straipsnį ir EB 45 straipsnio pirmą pastraipą. Komisija paragino šią valstybę narę imtis reikiamų priemonių įvykdyti šią pagrįstą nuomonę per du mėnesius nuo jos gavimo.

22 2006 m. gruodžio 12 d. laiške Prancūzijos Respublika išdėstė priežastis, dėl kurių manė, jog Komisijos pozicija yra nepagrįsta.

23 Tokiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Dėl Jungtinės Karalystės prašymo įstoti į bylą priimtinumo

24 Prancūzijos Respublika mano, kad Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės įstojimo į bylą paaiškinimas nepriimtinas, nes jame, pažeidžiant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtos pastraipos ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 93 straipsnio 5 dalies antros pastraipos nuostatas, nepalaikomi Komisijos reikalavimai. Be to, Prancūzijos Respublika tvirtina, kad šis prašymas iš dalies nepriimtinas dėl to, kad Jungtinės Karalystės reikalavimai viršija Komisijos pateiktuosius, nes ši valstybė narė tvirtina, pirma, kad 2005 m. rugsėjo 7 d.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, p. 22) taikytina notaro profesijai, ir, antra, kad notaro profesiją galima atskirti nuo notarų veiklos, kuri nepatenka į EB 45 straipsnio pirmos pastraipos taikymo sritį.

25 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtą pastraipą prašyme įstoti į bylą nurodomi paaiškinimai gali būti pateikiami tik vienos iš šalių reikalavimams paremti.

26 Procedūros reglamento 93 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje taip pat numatyta, be kita ko, kad įstojimo į bylą paaiškinime nurodomi įstojusios į bylą šalies reikalavimai, kuriais visiškai ar iš dalies palaikomi vienos ar kitos šalių reikalavimai arba jiems prieštaraujama, pagrindai ir argumentai, kuriais remiasi įstojusi į bylą šalis.

27 Jungtinės Karalystės įstojimo į bylą paaiškinime pateiktos išvados formuluotė tokia:

„Notaro profesija patenka į Direktyvos [2005/36] taikymo sritį. Tam tikras notarų vykdomas funkcijas galima pašalinti iš [šios] direktyvos taikymo srities tik tuo atveju, jei Teisingumo Teismas konstatuoja, kad tokioms funkcijoms taikoma [šios] direktyvos 41 konstatuojamojoje dalyje nurodyta išimtis, remiantis EB 39 straipsnio 4 dalimi ir (arba) EB 45 straipsniu."

28 Pažymėtina, kad ieškinyje Komisija neprašo, kad Teisingumo Teismas konstatuotų, jog Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2005/36. Todėl tiek, kiek Jungtinė Karalystė prašo taikyti šią direktyvą notaro profesijai, jos prašymas įstoti į bylą nepriimtinas.

29 Dėl likusios ieškinio dalies, nors atrodo, kad taip suformuluotas šios valstybės narės įstojimo į bylą paaiškinimo, skaitomo pažodžiui, tikslas nepanašus į tą, kurio gali būti iš tiesų siekiama įstojimo į bylą paaiškinimu, perskaičius visą aptariamą įstojimo į bylą paaiškinimą ir iš su juo susijusių aplinkybių matyti, kad Jungtinės Karalystės, argumentais, kaip ir Komisijos ieškinyje nurodytaisiais, siekiama įrodyti, kad notaro profesija nesusijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

30 Dėl Prancūzijos Respublikos prieštaravimo, susijusio su Jungtinės Karalystės argumentu, kad EB 45 straipsnio pirmos pastraipos taikymo negalima išplėsti visai notarų veiklai, priešingai, nei ieškinyje teigia Komisija, pažymėtina, kad šios valstybės narės negalima kaltinti dėl to, kad ji Komisijos nurodytus reikalavimus papildė naujais. Iš tiesų šis argumentas tėra nuoroda į 1974 m. birželio 21 d. Sprendimo *Reyners* (2/74, Rink. p. 631) 47 punktą, nes Jungtinė Karalystė nesuformulavo pozicijos dėl šios Teismo praktikos taikymo konkrečioms notarų Prancūzijoje vykdomoms funkcijoms.

31 Taigi darytina išvada, kad Jungtinės Karalystės įstojimo į bylą paaiškinimas nepriimtinas tik tiek, kiek jame teigiama, kad Direktyva 2005/36 taikytina notaro profesijai.

Dėl esmės

Šalių argumentai

32 Komisija visų pirma pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse galimybei verstis notaro profesija netaikoma jokia pilietybės sąlyga ir kad kitos valstybės narės, kaip antai Ispanijos Karalystė, Italijos Respublika ir Portugalijos Respublika, šią sąlygą panaikino.

33 Ši institucija visų pirma primena, kad EB 43 straipsnis yra viena iš pagrindinių Sąjungos teisės nuostatų, pagal kurią kiekvienam valstybės narės piliečiui, kuris, nors ir antrinio įsisteigimo tvarka, įsisteigia kitoje valstybėje narėje, kad galėtų verstis savarankiškai dirbančių asmenų veikla, priimančiojoje valstybėje narėje turi būti taikomas toks pat vertinimas kaip ir nacionaliniams subjektams ir kuria draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.

34 Ši institucija ir Jungtinė Karalystė teigia, kad EB 45 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai (1988 m. kovo 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, 147/86, Rink. p. 1637, 8 punktas). Be to, kadangi šiame straipsnyje numatyta įsisteigimo laisvės išimtis, taikoma su viešosios valdžios funkcijų vykdymu susijusiai veiklai, jis turėtų būti aiškinamas siaurai (minėto Sprendimo *Reyners* 43 punktas).

35 Taigi EB 45 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta išimtis turi būti taikoma tik veiklai, kuri savaime reiškia tiesioginį ir konkretų dalyvavimą vykdant viešosios valdžios funkcijas (minėto Sprendimo *Reyners* 44 ir 45 punktai). Komisijos teigimu, viešosios valdžios sąvoka neatsiejama nuo naudojimosi sprendimų priėmimo galia, nukrypstančia nuo bendrųjų teisės normų turint galimybę veikti neatsižvelgiant į kitų

subjektų valią ar net prieš ją. Visų pirma, remiantis Teisingumo Teismo praktika, viešajai valdžiai būdinga priverčiamoji galia (1998 m. spalio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-114/97, Rink. p. I-6717, 37 punktas).

36 Komisijos ir Jungtinės Karalystės nuomone, dalyvavimą vykdant viešosios valdžios funkcijas reikėtų atskirti nuo veiklos siekiant bendrojo intereso. Iš tiesų įvairių profesijų atstovams suteikiama konkreti kompetencija siekiant bendrojo intereso, tačiau jie tiesiogiai nesusiję su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

37 Į EB 45 straipsnio pirmos pastraipos taikymo sritį taip pat nepatenka veikla, apibūdinama kaip pagalba ar bendradarbiavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas (šiuo klausimu žr. 1993 m. liepos 13 d. Sprendimo *Thijssen*, C-42/92, Rink. p. I-4047, 22 punktą).

38 Be to, Komisija ir Jungtinė Karalystė primena, kad EB 45 straipsnio pirma pastraipa iš esmės taikoma konkrečiai veiklai, o ne profesijai apskritai, nebent atitinkama veikla yra neatskiriama tokiai profesijai būdingos veiklos dalis.

39 Antra, Komisija nagrinėja įvairią notarų vykdomą veiklą pagal Prancūzijos teisės sistemą.

40 Pirma, kiek tai susiję su aktų ir susitarimų autentiškumo tvirtinimu, Komisija teigia, kad notaras, pakonsultavęs šalis, tik patvirtina jų valią ir suteikia tokiai valiai teisinę galią. Vykdydamas šią veiklą notaras neturi jokių sprendimų priėmimo įgaliojimų šalių atžvilgiu. Autentifikavimas yra paprasčiausias išankstinio šalių susitarimo

patvirtinimas. Tai, kad kai kurių aktų autentiškumas privalo būti patvirtintas, neturi reikšmės, nes daugelis procedūrų yra privalomos, nors ir nėra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

41 Dėl to, kad surašydamas notarinius aktus notaras prisiima asmeninę atsakomybę, jis iš esmės atsiduria panašioje padėtyje kaip ir daugelis nepriklausomų specialistų, kaip antai advokatai, architektai arba gydytojai, kuriems taip pat tenka asmeninė atsakomybė už vykdomą veiklą.

42 Dėl autentiškų aktų vykdomosios galios Komisija mano, kad vykdomasis įrašas daromas prieš pradedant patį vykdymą ir nėra vykdymo dalis. Todėl tokia vykdomoji galia notarams nesuteikia jokių privertimo galių. Be to, bet kokį galimą ginčą nagrinėja ne notaras, o teisėjas.

43 Antra, notaro vaidmens mokesčių surinkimo srityje negalima laikyti dalyvavimu vykdant viešosios valdžios funkcijas, nes privatūs asmenys dažnai privalo prisiimti tokią atsakomybę mokesčių srityje. Taigi privačios bendrovės veikia trečiųjų asmenų vardu, kai jos išskaičiuoja pajamų mokestį iš darbuotojų atlyginimų. Tas pats pasakytina apie kredito įstaigas, kurios iš savo klientų pajamų iš palūkanų ir dividendų išskaičiuoja tokioms pajamoms taikytiną mokestį.

44 Trečia, specialus notarų statusas pagal Prancūzijos teisę neturi tiesioginės reikšmės siekiant įvertinti nagrinėjamos veiklos pobūdį.

45 Kaip ir Jungtinė Karalystė, Komisija mano, kad pagal Sąjungos teisės normas, kuriose minima notarų veikla, nedraudžiama šiai veiklai taikyti EB 43 straipsnio ir EB 45 straipsnio pirmos pastraipos.

46 Iš tiesų tiek 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399) 1 straipsnio 5 dalies d punktas, tiek Direktyvos 2005/36 41 konstatuojamoji dalis notarų veiklai netaikomi tik tiek, kiek ji reiškia tiesioginį ir konkretų dalyvavimą vykdant viešosios valdžios funkcijas. Taigi tai paprasčiausia išlyga, kuri neturi jokio poveikio EB 45 straipsnio pirmos pastraipos aiškinimui. Dėl 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, p. 36) 2 straipsnio 2 dalies l punkto, pagal kurį ši direktyva netaikoma notarų veiklai, Komisija pabrėžia, kad tai, jog teisės aktų leidėjas nusprendė į šios direktyvos taikymo sritį neįtraukti konkrečios rūšies veiklos, nereiškia, kad šiai veiklai taikoma EB 45 straipsnio pirma pastraipa.

47 Kiek tai susiję su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42), 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), ir 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 805/2004, sukuriančiu neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 38), Komisija mano, kad šiuose reglamentuose tik numatyta valstybių narių pareiga pripažinti ir paskelbti vykdytinais kitoje valstybėje narėje užregistruotus ir vykdytinus aktus.

48 Be to, 2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės (SE) statuto (OL L 294, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 251) ir 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/56/EB dėl ribotos atsakomybės bendrovių jungimųsi, peržengiančių vienos valstybės ribas

(OL L 310, p. 1), nėra svarbūs šiam ginčui išspręsti, nes juose notarams ir kitoms valstybės paskirtoms kompetentingoms institucijoms tik numatyta pareiga patvirtinti, jog prieš perkeliant buveinę, įsteigiant bendroves ir joms susijungiant buvo atlikti tam tikri veiksmai ir formalumai.

49 Dėl 2006 m. kovo 23 d. Europos Parlamento rezoliucijos dėl teisinių profesijų ir bendrojo intereso, susijusio su teisinių sistemų veikimu (OL C 292 E, p. 105, toliau – 2006 m. rezoliucija), pažymėtina, kad tai tik politinis dokumentas, kurio turinys dviprasmiškas, nes, pirma, šios rezoliucijos 17 punkte Europos Parlamentas patvirtino, kad EB 45 straipsnis turi būti taikomas notaro profesijai, o, antra, jos 2 punkte patvirtino savo 1994 m. sausio 18 d. Rezoliucijoje dėl notarų profesijos padėties ir organizavimo dvylikoje Bendrijos valstybių narių (OL C 44, p. 36, toliau – 1994 m. rezoliucija) išdėstytą poziciją, kuria išreiškė pageidavimą, kad būtų panaikinta daugelio valstybių narių teisės aktuose numatyta pilietybės sąlyga norintiesiems verstis notaro profesija.

50 Komisija ir Jungtinė Karalystė priduria, kad byla, kurioje priimtas 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimas *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española* (C-405/01, Rink. p. I-10391), kurį savo rašytinėse pastabose nurodo daugelis valstybių narių, susijusi su prekybinių laivų kapitonų ir vyresniųjų kapitonų padėjėjų vykdomomis įvairiomis saugumo palaikymo funkcijomis, policijos įgaliojimais ir kompetencija notarų veiklos ir civilinio teisinio statuso srityje. Taigi Teisingumo Teismas neturėjo progos išsamiai išnagrinėti įvairių notarų vykdomos veiklos rūšių, atsižvelgiant į EB 45 straipsnio pirmą pastraipą. Dėl to šio sprendimo nepakanka norint padaryti išvadą, kad ši nuostata taikytina notarams.

51 Be to, priešingai, nei tvirtina Prancūzijos Respublika, Teisingumo Teismo praktikoje notarai atskiriami nuo viešosios valdžios institucijų ir pripažįstama, kad autentišką aktą gali sudaryti viešosios valdžios ar bet kuri kita įgaliota institucija (1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Unibank*, C-260/97, Rink. p. I-3715, 15 ir 21 punktai).

52 Prancūzijos Respublika, palaikoma Bulgarijos Respublikos, Čekijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Rumunijos ir Slovakijos Respublikos, teigia, pirma, kad Komisija nepaiso Teisingumo Teismo praktikos. Iš tiesų pagal šią Teismo praktiką EB 45 straipsnio pirma pastraipa taikoma ne tik veiklai, kurią vykdant naudojamasi įgaliojimais taikyti priverčiamąsias priemones, nes tokie įgaliojimai tėra vienas iš viešosios valdžios funkcijų vykdymo elementų.

53 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas savo minėtame Sprendime *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española* pripažino, kad notarų veikla reiškia dalyvavimą įgyvendinant teises pagal viešosios teisės suteiktus įgaliojimus.

54 Antra, tai, kad notarai dalyvauja vykdant viešosios valdžios funkcijas, rodo mokesčių surinkimo srityje jiems priskirti uždaviniai. Šie uždaviniai apima ne tik valstybės lėšų laikymą, bet ir nekilnojamojo turto vertės prieaugio apmokestinimo bazės nustatymą, registravimo mokesčių ir paveldint gautų pajamų mokesčių surinkimą, ir būtent notarams tenka atsakomybė už šių registravimo mokesčių sumokėjimą. Vykdydami šiuos uždavinius notarai sumoka mokestį trečiųjų šalių, t. y. savo klientų, vardu.

55 Kaip ir Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika, Vengrijos Respublika, Rumunija ir Slovakijos Respublika, Prancūzijos Respublika pabrėžia, trečia, kad notarų vykdoma veikla susijusi su įrodomąją ir vykdomąją galią turinčių autentiškų aktų rengimu, o tai yra konkreti viešosios valdžios išraiška. Kai kurie aktai, pavyzdžiui, dovanojimo, vedybų sutartys, hipotekos sudarymas, žemės ir ant jos pastatytinų objektų pardavimo sandoriai (*ventes en état futur d'achèvement*) ir ilgalaikės ūkio nuomos sutartys, galioja, tik jei juos patvirtina notaras.

56 Vykdydamas savo veiklą notaras privalo išaiškinti šalims jų akto padarinius, išsiaiškinti, ar jos savo noru sutinka jį sudaryti, ir užduoti reikiamus klausimus, kad gautų informacijos, būtinos teisės aktų reikalavimams įvykdyti. Notaras taip pat privalo prireikus atlikti bet kokį tyrimą, kad užtikrintų, jog aktas teisėtas. Be to, notaras turėtų atsisakyti registruoti viešajai tvarkai prieštaraujantį ar neteisėtą aktą.

57 Be to, pagal Prancūzijos teisę iš visų įrodinėjimo priemonių notarinis aktas turi didžiausią įrodomąją galią. Ši įrodomoji galia siejama su akto data, jame esančiais parašais ir notaro patvirtintais faktais, t. y. tuo, ką jis atliko ar kas įvyko jam dalyvaujant. Šių elementų autentiškumą galima užginčyti tik pagal Civilinio proceso kodekso 303–316 straipsniuose numatytą dokumento klastojimo pripažinimo procedūrą.

58 Kita vertus, iš minėto Sprendimo *Unibank* matyti, jog tam, kad atitinkamas aktas būtų laikomas autentišku aktu, būtina, kad dalyvautų viešosios valdžios ar bet kuri kita valstybės įgaliota institucija.

59 Notariniai aktai taip pat turi vykdomąją galią ir tam nereikia išankstinio sprendimo. Todėl net darant prielaidą, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką EB 45 straipsnio pirma pastraipa taikoma tik veiklai, kurią vykdant naudojamasi įgaliojimais taikyti priverčiamąsias priemones, ši nuostata taikytina notaro profesijai dėl to, kad notarinis aktas yra vykdytinas.

60 Prancūzijos Respublika teigia, ketvirta, kad notaro statusas pagal Prancūzijos teisės sistemą yra tiesioginio notaro dalyvavimo vykdant viešosios valdžios funkcijas įrodymas. Notarus skiria teisingumo ministras ir kontroliuoja prokurorai. Be to, jie duoda priesaiką ir jiems taikomos griežtos taisyklės dėl nesuderinamos veiklos.

61 Ši valstybė narė teigia, penkta, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas patvirtino, jog notarai dalyvauja vykdant viešosios valdžios funkcijas. Šiuo atžvilgiu ji nurodo šio sprendimo 46 punkte nurodytus Sąjungos teisės aktus, iš kurių taikymo srities notarų vykdomos funkcijos pašalintos, nes jie dalyvauja vykdant viešosios valdžios funkcijas, arba kuriais pripažįstama, kad autentiškus aktus rengia viešosios valdžios arba bet kuri kita šiuo tikslu valstybės įgaliota institucija. Be to, iš šio sprendimo 47 ir 48 punktuose nurodytų aktų matyti, kad notarinių aktų vykdomoji galia prilyginama teismų sprendimų vykdomajai galiai.

62 Be to, Parlamentas savo 1994 m. ir 2006 m. rezoliucijose patvirtino, jog notaro profesija susijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

Teisingumo Teismo vertinimas

— Pirminės pastabos

63 Komisija kaltina Prancūzijos Respubliką tuo, kad ši trukdo kitų valstybių narių piliečiams įsisteigti jos teritorijoje siekiant verstis notaro profesija ir, pažeisdama EB 43 straipsnį, leidžia verstis šia profesija tik savo piliečiams.

64 Taigi šis kaltinimas susijęs tik su pilietybės sąlyga, numatyta nagrinėjamuose Prancūzijos teisės aktuose norintiesiems verstis šia profesija atsižvelgiant į EB 43 straipsnį.

65 Todėl reikia pabrėžti, kad šis kaltinimas nesusijęs nei su notaro profesijos statusu ir organizavimu pagal Prancūzijos teisės sistemą, nei su kitomis, ne su pilietybe susijusiomis, sąlygomis norintiesiems verstis notaro profesija šioje valstybėje narėje.

66 Taip pat reikia pabrėžti, kaip nurodė Komisija per posėdį, kad jos ieškinys nesusijęs ir su EB sutarties nuostatų dėl laisvo paslaugų teikimo taikymu. Be to, šis ieškinys nesusijęs su EB sutarties nuostatų dėl laisvo darbuotojų judėjimo taikymu.

— Dėl tariamo įsipareigojimų neįvykdymo

67 Pirmiausia reikia priminti, kad EB 43 straipsnis yra viena pagrindinių Sąjungos teisės nuostatų (šiuo klausimu visų pirma žr. minėto Sprendimo *Reyners* 43 punktą).

68 Įsisteigimo sąvoka pagal šią nuostatą yra labai plati ir ji reiškia Sąjungos piliečio galimybę nuolat ir nenutrūkstamai dalyvauti ne savo kilmės valstybės narės ekonominiame gyvenime ir iš to gauti naudos, taip skatinant ekonominę ir socialinę tarpusavio sąveiką Europos Sąjungos savarankiško darbo srityje (visų pirma žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-161/07, Rink. p. I-10671, 24 punktą).

69 Vienos valstybės narės piliečiams pripažįstama laisvė įsisteigti kitos valstybės narės teritorijoje reiškia, be kita ko, teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos ir ja verstis tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo valstybės narės teisės aktuose nustatytos jos pačios piliečiams (žr., be kita ko, 1986 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija*

prieš Prancūziją, 270/83, Rink. p. 273, 13 punktą ir šiuo klausimu minėto Sprendimo *Komisija prieš Austriją* 27 punktą). Kitaip tariant, pagal EB 43 straipsnį valstybėms narėms draudžiama asmenims, kurie nori pasinaudoti įsisteigimo laisve, savo teisės aktuose numatyti kitokias veiklos vykdymo sąlygas nei tos, kurios nustatytos jų pačių piliečiams (minėto Sprendimo *Komisija prieš Austriją* 28 punktas).

70 Taigi EB 43 straipsniu siekiama kiekvienam valstybės narės piliečiui, kuris įsisteigia kitoje valstybėje narėje siekdamas vykdyti savarankiškai dirbančių asmenų veiklą, užtikrinti naudojimąsi tomis pačiomis kaip ir nacionalinių subjektų teisėmis ir draudžiama bet kokia iš nacionalinės teisės aktų kylanti pilietybe grindžiama diskriminacija, pavyzdžiui, įsisteigimo laisvės apribojimas (minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 14 punktas).

71 Tačiau šioje byloje pagal ginčijamą nacionalinės teisės nuostatą notaro profesija gali verstis tik Prancūzijos piliečiai ir todėl įtvirtinamas EB 43 straipsniu iš esmės draudžiamas skirtingas požiūris dėl pilietybės.

72 Prancūzijos Respublika vis dėlto teigia, kad notarų veikla nepatenka į EB 43 straipsnio taikymo sritį, nes ji susijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą. Taigi pirmiausia reikia išnagrinėti viešosios valdžios funkcijų vykdymo sąvokos apimtį šios nuostatos prasme ir, antra, patikrinti, ar ši sąvoka apima notarams priskirtą veiklą pagal Prancūzijos teisės sistemą.

73 Dėl „viešosios valdžios funkcijų vykdymo“ sąvokos pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą reikia pabrėžti, kad, remiantis nusistovėjusia Teismo praktika, ją vertinant reikia atsižvelgti į Sąjungos teisėje šia nuostata nustatytų leistinų įsisteigimo laisvės principo išimčių apribojimų pobūdį, siekiant, kad Sutarties veiksmingas poveikis

įsisteigimo laisvės srityje nebūtų sužlugdytas dėl valstybių narių vienašališkai priimtų nuostatų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Reyners* 50 punktą; minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 8 punktą ir 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-438/08, Rink. p. I-10219, 35 punktą).

74 Pagal nusistovėjusią Teismo praktiką EB 45 straipsnio pirma pastraipa yra nuo pagrindinės įsisteigimo laisvės taisyklės leidžianti nukrypti nuostata. Šią leidžiančią nukrypti nuostatą reikia aiškinti taip, kad jos taikymo sritis turi būti apribota tuo, kas būtina siekiant apsaugoti interesus, kuriuos ši nuostata leidžia saugoti valstybėms narėms (minėtų sprendimų *Komisija prieš Graikiją* 7 punktas; *Komisija prieš Ispaniją* 34 punktas; 2006 m. kovo 30 d. Sprendimo *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, C-451/03, Rink. p. I-2941, 45 punktas; 2007 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-393/05, Rink. p. I-10195, 35 punktas ir Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-404/05, Rink. p. I-10239, 37 ir 46 punktai bei minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 34 punktas).

75 Be to, Teisingumo Teismas ne kartą pabrėžė, kad EB 45 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta leidžianti nukrypti nuostata turi būti taikoma tik veiklai, kuri savaime reiškia tiesioginį ir konkretų dalyvavimą vykdant viešosios valdžios funkcijas (minėtų sprendimų *Reyners* 45 punktas; *Thijssen* 8 punktas; *Komisija prieš Ispaniją* 35 punktas; *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti* 46 punktas; *Komisija prieš Vokietiją* 38 punktas ir *Komisija prieš Portugaliją* 36 punktas).

76 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas jau turėjo progos nuspręsti, kad EB 45 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta nukrypti leidžianti nuostata netaikoma tam tikrai pagalbinei ar parengiamajai veiklai, skirtai viešosios valdžios funkcijoms vykdyti (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Thijssen* 22 punktą; *Komisija prieš Ispaniją* 38 punktą; *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti* 47 punktą; *Komisija prieš Vokietiją* 38 punktą ir *Komisija prieš Portugaliją* 36 punktą), arba tam tikrai veiklai, kurią vykdant, nors ir palaikomi kontaktai, įskaitant reguliarius bei organiškus, su administracinėmis ar teisminėmis institucijomis ar net dalyvaujama (taip pat ir privalomai) jų veikloje, nedaroma įtaka tokių institucijų vertinimo ir sprendimų priėmimo įgaliojimams (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Reyners* 51 ir 53 punktus), arba tam tikrai veiklai, kuri nesusijusi su sprendimų priėmimo įgaliojimų (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Thijssen* 21 ir 22 punktus; 2007 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*

36 ir 42 punktus; *Komisija prieš Vokietiją* 38 ir 44 punktus bei *Komisija prieš Portugaliją* 36 ir 41 punktus), įgaliojimų taikyti priverčiamąsias (šiuo klausimu visų pirma žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 37 punktą) arba prievartos priemones (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Anker ir kt.*, C-47/02, Rink. p. I-10447, 61 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 44 punktą) vykdymu.

77 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia patikrinti, ar pagal Prancūzijos teisės sistemą notarams priskirtos funkcijos yra tiesioginis ir konkretus dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas.

78 Šiuo tikslu reikia atsižvelgti į nagrinėjamos profesijos atstovų vykdomos veiklos pobūdį (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Thijssen* 9 punktą).

79 Prancūzijos Respublika ir Komisija sutaria, kad pagrindinė notarų veikla pagal Prancūzijos teisės sistemą yra nustatytos formos autentiškų aktų rengimas. Tam notaras turėtų patikrinti, be kita ko, ar įvykdytos visos įstatymo reikalaujamos akto atlikimo sąlygos. Be to, autentiškas aktas yra įrodomosios galios ir vykdytinas.

80 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia pabrėžti, kad pagal Prancūzijos teisės aktus autentiškais gali būti pripažinti tik tie aktai ar susitarimai, kuriuos šalys sudarė savanoriškai. Iš tiesų šalys, laikydamosi teisės aktuose nustatytų apribojimų, pačios nusprendžia dėl savo teisių ir pareigų apimties ir laisvai pasirenka jas apibrėžiančias sąlygas, kai pateikia notarui aktą ar susitarimą, kad būtų patvirtintas jo autentiškumas. Taigi notaro dalyvavimas neatsiejamas nuo išankstinio šalių sutikimo arba jų suderintos valios.

81 Be to, notaras negali vienašališkai pakeisti susitarimo, kurio autentiškumą turi patvirtinti, turinio iš anksto negavęs šalių sutikimo.

82 Taigi notarams priskirta autentiškumo tvirtinimo veikla pati savaime tiesiogiai ir konkrečiai nesusijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

83 Tai, kad tam tikrų aktų ar susitarimų autentiškumas būtinai privalo būti patvirtintas, nes kitaip jie negalioja, negali paneigti šios išvados. Iš tiesų įprasta, kad nacionalinės teisės sistemose, laikantis jose nustatytos tvarkos, įvairių dokumentų galiojimas siejamas su formos reikalavimais arba net privalomomis tvirtinimo procedūromis. Todėl šios aplinkybės nepakanka Prancūzijos Respublikos teiginiui pagrįsti.

84 Notarų pareiga prieš patvirtinant dokumento ar susitarimo autentiškumą patikrinti, ar įvykdytos visos įstatymo reikalaujamos tokio akto atlikimo ar susitarimo sudarymo sąlygos ir, jei jos neįvykdytos, atsisakyti patvirtinti jo autentiškumą taip pat negali paneigti pirmiau nurodytos išvados.

85 Žinoma, kaip pabrėžia Prancūzijos Respublika, notaras atlieka tokį patikrinimą siekdamas bendrojo intereso tikslo, t. y. užtikrinti tarp asmenų sudarytų aktų teisėtumą ir teisinį saugumą. Tačiau vien šio tikslo siekimas negali pateisinti to, kad jam pasiekti būtinos prerogatyvos būtų suteikiamos tik tiems notarams, kurie yra atitinkamos valstybės narės piliečiai.

86 Vien to, jog veikla vykdoma siekiant bendrojo intereso, savaime dar nepakanka, kad ji būtų laikoma tiesioginiu ir konkrečiu dalyvavimu vykdant viešosios valdžios funkcijas. Iš tiesų neginčijama, kad įvairios reglamentuojamos profesinės veiklos vykdymas įvairiose nacionalinės teisės sistemose dažnai neatsiejamas nuo šią veiklą vykdančio asmens pareigos siekti tokio tikslo, net jei ši veikla neapima tokių funkcijų vykdymo.

87 Tačiau tai, kad notarų veikla siekiama bendrojo intereso tikslų, visų pirma užtikrinti tarp privačių asmenų sudarytų aktų teisėtumą ir teisinį saugumą, yra imperatyvus bendrojo intereso pagrindas, kuris pateisina galimus EB 43 straipsnio apribojimus, kuriuos lemia notarų veiklos ypatumai, pavyzdžiui, notarų veiklos organizavimas nustatant jiems taikomą įdarbinimo tvarką, ribojant jų skaičių ar teritorinę kompetenciją, numatant atlyginimo už notarinius veiksmus, notarų nepriklausomumo, su jų pareigomis nesuderinamos veiklos taisykles ir jų nepakeičiamumo garantijas, jei šie apribojimai leidžia pasiekti tokius tikslus ir yra tam būtini.

88 Taip pat tiesa, kad notaras privalo atsisakyti patvirtinti teisinių reikalavimų neatitinkančio akto ar susitarimo autentiškumą neatsižvelgdamas į šalių valią. Tačiau po tokio atsisakymo šalys laisvos panaikinti nustatytą trūkumą, pakeisti atitinkamo akto ar susitarimo sąlygas arba atsisakyti tokio dokumento ar susitarimo.

89 Be to, negalima laikyti, kad notaro teikiamos konsultacijos ir teisinė pagalba tvirtinant tokio akto ar susitarimo autentiškumą susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, net jei jis pagal įstatymą privalo teikti tokias konsultacijas arba pagalbą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Reyners* 52 punktą).

90 Kiek tai susiję su notariniam aktui suteikiama įrodomąja ir vykdomąja galia, neginčytina, kad dėl jos šie dokumentai gali būti susiję su svarbiomis teisinėmis pasekmėmis. Tačiau to, jog konkreti veikla apima tokias pasekmes turinčių aktų rengimą, nepakanka, kad ši veikla būtų laikoma tiesiogiai ir konkrečiai susijusia su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

91 Iš tiesų, visų pirma dėl notarinio akto įrodomosios galios reikia pabrėžti, kad ji reglamentuojama atitinkamos teisės sistemos įstatymų numatytomis įrodinėjimo taisyklėmis. Civilinio kodekso 1319 straipsnis, kuriame apibrėžiama autentiško akto įrodomoji galia, yra šio kodekso VI skyriaus „Dėl prievoles ir apmokėjimą patvirtinančių įrodymų“ dalis. Taigi įstatymo konkrečiam aktui suteikta įrodomoji galia neturi tiesioginės įtakos nustatant, ar šio akto rengimas pats savaime yra tiesioginis ir konkretus dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas, kaip to reikalaujama Teismo praktikoje (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Thijssen* 8 punktą ir *Komisija prieš Ispaniją* 35 punktą).

92 Be to, vadovaujantis Civilinio kodekso 1322 straipsniu, „tarp privačių asmenų sudarytas dokumentas, pripažintas asmens, prieš kurį juo naudojamasi, arba laikomas teisiškai pripažintu, jį pasirašiusiems asmenims ir jų įpėdiniams bei teisių perėmėjams turi autentiško akto galią“.

93 Dėl autentiško akto vykdomosios galios reikia nurodyti, kaip teigia Prancūzijos Respublika, kad ji leidžia šiame akte įtvirtintą įpareigojimą įvykdyti prieš tai nesikreipiant į teismą.

94 Tačiau autentiško akto vykdomoji galia notarui nesukuria galių tiesiogiai ir konkrečiai dalyvauti vykdant viešosios valdžios funkcijas. Iš tiesų, nors autentiškame akte notaro

padarytas vykdomasis įrašas šiam aktui suteikia vykdomąją galią, jis grindžiamas šalių valia sudaryti aktą ar susitarimą ir, notarui patikrinus jo atitiktį teisės aktams, suteikti jam tokią vykdomąją galią.

95 Todėl autentiškų aktų, turinčių teisinių pasekmių, kaip antai aprašytosios šio sprendimo 90–94 punktuose, rengimas nėra tiesiogiai ir konkrečiai susijęs su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

96 Antra, dėl notaro vykdomų mokesčių surinkimo funkcijų pažymėtina, kad jų savaime negalima laikyti tiesioginiu ir konkrečiu dalyvavimu vykdant viešosios valdžios funkcijas. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad tokį mokesčių surinkimą notaras atlieka skolininko vardu ir vėliau atitinkamos sumos sumokamos kompetentingai valstybės įstaigai, todėl iš esmės jis nesiskiria nuo pridėtinės vertės mokesčio surinkimo.

97 Trečia, dėl aktų, kaip antai dovanojimo, vedybų sutartys, hipotekos sudarymas, žemės ir ant jos pastatytinų objektų pardavimo sandoriai (*ventes en état futur d'achèvement*) ir ilgalaikės ūkio nuomos sutartys, kurie turi būti sudaromi notarine tvarka, nes kitaip negalioja, reikėtų žiūrėti šio sprendimo 80–95 punktuose pateiktus argumentus.

98 Kiek tai susiję, ketvirta, su specialiu notarų statusu pagal Prancūzijos teisės sistemą, pakanka priminti, kaip matyti iš šio sprendimo 75 ir 78 punktų, kad reikia atsižvelgti į pačios aptariamos veiklos pobūdį, o ne į patį statusą, norint patikrinti, ar šiai veiklai taikoma EB 45 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta leidžianti nukrypti nuostata.

99 Vis dėlto reikia pateikti du patikslinimus šiuo klausimu. Pirma, neginčytina, kad, išskyrus atvejus, kai notaras paskiriamas teismine tvarka, pagal šio sprendimo 8 punkte nurodyto Nacionalinio notarų reglamento 4 straipsnį kiekviena šalis turi teisę savo nuožiūra pasirinkti notarą. Nors notaro atlyginimo dydis nustatytas įstatyme, vis dėlto kiekvieno notaro teikiamų paslaugų kokybė gali skirtis atsižvelgiant, be kita ko, į atitinkamų asmenų profesinius įgūdžius. Vadinasi, neperžengdami savo atitinkamos teritorinės kompetencijos ribų, notarai savo profesija verčiasi, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 18 punkte, konkurencijos sąlygomis, o tai nebūdinga viešosios valdžios funkcijų vykdymui.

100 Reikia pažymėti, antra, kaip teigia Komisija, o Prancūzijos Respublika šiuo klausimu neprieštarauja, kad notarai tiesiogiai ir asmeniškai savo klientams atsako už žalą, atsiradusią dėl bet kokios jiems vykdant veiklą padarytos klaidos.

101 Taip pat neįtikina Prancūzijos Respublikos kai kuriais Sąjungos teisės aktais grindžiamas argumentas. Dėl šio sprendimo 46 punkte nurodytų teisės aktų reikia pabrėžti, kad tai, jog teisės aktų leidėjas nusprendė neįtraukti notarų veiklos į konkretaus akto taikymo sritį, nereiškia, kad šiai veiklai būtinai taikoma leidžianti nukrypti nuostata, numatyta EB 45 straipsnio pirmoje pastraipoje. Kiek tai susiję su, visų pirma, Direktyva 2005/36, iš paties šios direktyvos 41 konstatuojamosios dalies teksto, pagal kurį ja „netrukdoma [taikyti] <...> [EB] 45 straipsnio <...>, ypač notarų atžvilgiu“, matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nesuformulavo aiškios pozicijos dėl EB 45 straipsnio pirmos pastraipos taikymo notaro profesijai.

102 Neturi reikšmės ir šio sprendimo 47 ir 48 punktuose nurodytais reglamentais grindžiami argumentai. Šio sprendimo 47 punkte nurodyti reglamentai susiję su valstybėje narėje užregistruotų ir vykdytinų autentiškų aktų pripažinimu ir vykdymu, todėl jie neturi įtakos EB 45 straipsnio pirmos pastraipos aiškinimui. Tokia pati išvada darytina

dėl šio sprendimo 48 punkte nurodytų Sąjungos teisės aktų, nes juose, kaip teisingai nurodo Komisija, notarams ir kitoms valstybės paskirtoms kompetentingoms institucijoms tik numatyta pareiga patvirtinti, jog prieš perkeliant buveinę, įsteigiant bendroves ir joms susijungiant buvo atlikti tam tikri veiksmai ir formalumai.

103 Dėl 1994 m. ir 2006 m. rezoliucijų, minėtų šio sprendimo 49 punkte, reikia pabrėžti, kad jos neturi teisinės galios, nes tokio pobūdžio rezoliucijos nėra privalomi teisės aktai. Be to, nors jose nurodyta, kad notaro profesijai taikomas EB 45 straipsnis, Parlamentas pirmoje iš šių rezoliucijų aiškiai išreiškė pageidavimą, kad būtų imtasi priemonių panaikinti pilietybės sąlygą norintiesiems verstis notaro profesija, ir ši pozicija dar kartą aiškiai patvirtinta 2006 m. rezoliucijoje.

104 Dėl Prancūzijos Respublikos argumento, kurį ji grindžia minėtu Sprendimu *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española*, reikia pabrėžti, kad byla, kurioje priimtas šis sprendimas, susijusi su EB 39 straipsnio 4 dalies, o ne EB 45 straipsnio pirmos pastraipos išaiškinimu. Be to, iš minėto sprendimo 42 punkto matyti, jog nuspręsdamas, kad laivų kapitonams ir vyresniesiems kapitonų padėjėjams priskirtos funkcijos yra dalyvavimas vykdant viešosios galios prerogatyvas, Teisingumo Teismas atsižvelgė į visas jų vykdomas funkcijas. Taigi Teisingumo Teismas nenagrinėjo vienintelio notarinio veiksmo, kurį yra įgalioti atlikti kapitonai ir vyresnieji kapitonų padėjėjai, t. y. priimti, saugoti ir išduoti testamentus, atskirai nuo kitų jiems suteiktų įgaliojimų, pavyzdžiui, taikyti prievartos priemones arba sankcijas.

105 Kiek tai susiję su minėtu Sprendimu *Unibank*, kurį taip pat nurodo Prancūzijos Respublika, darytina išvada, kad byla, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, visiškai nebuvo susijusi su EB 45 straipsnio pirmos pastraipos išaiškinimu. Be to, Teisingumo Teismas minėto sprendimo 15 punkte nusprendė, jog tam, kad aktas būtų laikomas autentišku aktu pagal 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) 50 straipsnį, būtina, kad dalyvautų arba viešosios valdžios, arba bet kokia kita kilmės valstybės įgaliota institucija.

106 Tokiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad notarų veikla, kaip ji apibrėžta dabartinėje Prancūzijos teisės sistemoje, nesusijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą.

107 Todėl darytina išvada, kad Prancūzijos teisės aktuose numatyta pilietybės sąlyga norintiesiems verstis notaro profesija yra EB 43 straipsniu draudžiama diskriminacija dėl pilietybės.

108 Atsižvelgiant į visus pateiktus argumentus reikia konstatuoti, kad Komisijos ieškinys yra pagrįstas.

109 Todėl darytina išvada, kad nustačiusi pilietybės sąlygą norintiesiems verstis notaro profesija Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 43 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

110 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Prancūzijos Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

111 Pagal šio reglamento 69 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą į bylą įstojusios valstybės narės pačios padengia savo išlaidas. Todėl Bulgarijos Respublika, Čekijos Respublika, Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika, Vengrijos Respublika, Rumunija, Slovakijos Respublika ir Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Nustačiusi pilietybės sąlygą norintiesiems verstis notaro profesija, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 43 straipsnį.**

2. **Priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Bulgarijos Respublika, Čekijos Respublika, Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika, Vengrijos Respublika, Rumunija, Slovakijos Respublika ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.